

2007:11

Kommunernas planering inom barn- och ungdomsvården i Blekinge län

Uppdrag 16 (4) ”Påverka kommunerna att aktivt planera”

Rapport, år och nr:2007:11
Rapportnamn: Påverka kommunerna att aktivt planera, uppdrag 16 (4)
Utgåva:
Utgivare: Länsstyrelsen Blekinge län, 371 86 Karlskrona.
Dnr: 701-04403-06
Författare/Kontaktperson: Therese Magnusson
Foto/Omslag: Office online
Layout: Pernilla Lindgren
ISSN: 1651–8527
Länsstyrelsens rapporter: www.k.lst.se/k/publikationer

© Länsstyrelsen Blekinge län

Förord

I Regleringsbrevet för 2006 har Regeringen ålagt samtliga länsstyrelser ett särskilt uppdrag angående tillsyn av socialtjänstens insatser för barn och unga.

I Regleringsbrevet konstaterar Regeringen följande:

”Insatser inom den sociala barn- och ungdomsvården innebär ofta ett stort ingrepp i barns och ungdomars samt deras familjers liv. Samhället tar i detta sammanhang på sig ett stort ansvar. Det måste därför ställas stora krav på insatsernas säkerhet och kvalitet liksom på rättssäkerheten i handläggning och dokumentation. Det finns brister i kommuners handläggning av anmälningar och utredningar av barn som far illa. Det förekommer att anmälningar inte behandlas och att allt för få anmälningar leder till utredning.”

Enligt Regleringsbrevet skall Länsstyrelsen under år 2006 och 2007 bl.a. påverka kommuner att aktivt planera för de resurser som behövs för att barn och unga ska få den vård, omsorg och tillsyn de behöver.

Med anledning av ovanstående har samtal förts med politiker och arbetsledare i samtliga av Blekinge läns kommuner.

Länsstyrelsen gör inte någon analys av det insamlade materialet då fördjupade granskningar inom arbetet med förhandsbedömningar, utredningar och familjehemsvården kommer att genomföras under 2007.

Länsstyrelsen vill särskilt tacka de som tagit sig tid att delta i Länsstyrelsens diskussioner kring kommunernas möjlighet att aktivt planera för barn och ungas vård och omsorg.

Det är länsstyrelsens förhoppning att rapporten skall stimulera tjänstemän och politiker att aktivt arbeta med att planera resurser för samhällets mest utsatta barn.

Rapporten är sammanställd av socialkonsulent Therese Magnusson

Ann-Christine Petersson

Socialdirektör

Innehåll

Innehåll	5
Bakgrund	6
Genomförd tillsyn	7
Metod	7
Resultat	7
Karlshamn	8
Kommunens mål och viljeinriktning	8
Resurser	8
God kvalitet	9
Rättsäkerhet	9
Barnperspektivet	10
Kompetens och kontinuitet	11
Sölvesborg	12
Kommunens mål och viljeinriktning	12
Resurser	12
God kvalitet	13
Barnperspektivet	14
Barnkonsekvensanalyser	15
Jämställdhetsperspektivet	15
Kompetens och kontinuitet	15
Ronneby	17
Kommunens mål och viljeinriktning	17
Resurser	17
God kvalitet	18
Rättssäkerhet	19
Barnperspektivet	19
Barnkonsekvensanalyser	20
Jämställdhetsperspektivet	20
Kompetens och Kontinuitet	20
Karlskrona	22
Kommunens mål och viljeinriktning	22
Resurser	22
God Kvalitet	23
Rättsäkerhet	24
Barnkonsekvensanalyser	25
Jämställdhetsperspektivet	25
Kompetens och Kontinuitet	26
Olofström	27
Kommunens mål och viljeinriktning	27
Resurser	28
God kvalitet	28
Rättsäkerhet	29
Barnperspektiv	29
Barnkonsekvensanalyser	30
Jämställdhetsperspektivet	30
Kompetens och Kontinuitet	30

Bakgrund

I juni 2003 tillsatte regeringen en parlamentarisk kommitté med uppdrag att ta fram underlag för en nationell handlingsplan för den sociala barn- och ungdomsvården.

2005 presenterades SOU 2005: 81 Källan till en chans- nationell handlingsplan för den sociala barn och ungdomsvården.

Förslagen presenteras inom ramen för tre övergripande mål i en handlingsplan som kommittén menar måste uppfyllas för att flickor och pojkar skall få det samhällsstöd de behöver.

I mål 1 sägs *”Barn, unga och deras familjer skall erbjudas tidigst stöd i sådan omfattning och av sådan kvalitet att deras behov av senare insatser förebyggs samtidigt som deras förutsättningar att utveckla sina resurser”*.

Med bakgrund av den nationella handlingsplanen har Länsstyrelserna i uppdrag att bl.a. granska att kommunerna aktivt planera för att ta reda på behov och planera för dem. Betydelsefulla utgångspunkter är *barnperspektivet* vilket innebär att även planeringsfrågorna fokuserar på barns bästa och att barns rätt att komma till tals tillämpas samt *jämställdhetsperspektivet* vilket innebär att nämnden i sin planering ser till att pojkar och flickor har samma förutsättningar att få sina behov tillgodosedda (1 kap. 2 § SoL och 3 kap. 5 § SoL och regeringens mål för jämställdhetspolitiken)

Socialnämnden ansvarar för att utreda barn och ungas situation enligt 11 kap. 1,2 § § SoL.

Kommunen ansvar enligt 6 kap. 1,2 §§ Socialtjänstlagen för att det finns tillgång till familjehem och hem för vård eller boende och att barnet får god vård samt att vården utformas så att den främjar den enskildes samhörighet med anhöriga och andra närstående samt kontakt med hemmiljön.

Vidare har kommunen enligt 3 kap. 3 § SoL ansvar för att insatser inom socialtjänsten är av god kvalitet samt att handläggningen sker enkelt, snabbt, billigt utan att säkerheten eftersätts (7§ Förvaltningslagen).

Personalens kompetens som arbetar med handläggning och uppföljning av ärenden som avser barn och unga enligt Socialtjänstlagen och lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård och unga regleras i SOSFS 2006:14

Genomförd tillsyn

Metod

Länsstyrelsen genomförde under 2006 intervjuer med arbetsledare och politiker i samtliga kommuner i Blekinge.

Utgångspunkterna var

- Kommunens mål och riktlinjer
- Resurser
- God kvalitet
- Rättsäkerhet
- Barnperspektivet
- Barnkonsekvensanalyser
- Jämställdhetsperspektivet
- Kompetens och kontinuitet

Resultat

Nedanstående är en sammanfattning av de diskussioner som förts med kommunerna samt en sammanfattning av mål och policydokument etc. Resultatet är verifierat av kommunerna.

Resultatet redovisas kommunvis.

Karlshamn

Kommunens mål och viljeinriktning

Mål

De politiska målen antogs i juni 2004 och sedan dess har kommunen genomfört en del revideringar. Utgångspunkten är ett humanistiskt perspektiv där det viktigaste är att ta reda på hur barn har det i samhället.

Ett viktigt mål är att få unga människor på rätt köl igen och barnperspektivet är viktigt. Det är betydelsefullt att se vilka konsekvenser socialnämndens beslut kan få för den unge. Frågor som bör ställas är: Har barnet fått komma till tals?, Hur fungerar samverkan med barnets nätverk? Finns det ett befintligt nätverk åt barnet efter placeringen?

Det förs en ständig diskussion om hur man skall bedriva ett så bra utredningsarbete som möjligt och ta ställning till följande frågor. Hur gör man en bedömning som matchar barnets behov? Hur bedriver man ett rättssäkert utredningsarbete? Det är angeläget att ha en balans mellan barnets helhetsbild och barnets individuella behov.

Målen upplevs som mätbara och konkreta. De övergripande målen bryts ner i mindre mätbara delar i samverkan mellan nämnden och individ- och familjeomsorgens personal.

Det finns system för uppföljning av målen och det finns ett klagomålssystem som är reglerat i utvecklingsplanen. IFO är inte alltid vaksamma på om det är en överklagan eller ett klagomål. De som är missnöjda erbjuds en möjlighet att skriva ner sitt missnöje direkt. Det är inte många som lämnar skriftliga klagomål men däremot finns det personer som uttrycker sitt missnöje på plats.

Viljeinriktning

Socialnämndens viljeinriktning är att det skall vara mesta möjliga vård på hemmaplan. Det skall satsas på barn med särskilda behov. Det är viktigt att det avsätts ekonomiska resurser för samverkan mellan skola och socialtjänst.

Det finns en politisk viljeinriktning att det skall finnas generella hemmaplans lösningar såsom öppenvårdsverksamheten Fridhem. Det är även viktigt att det arbetas med att anpassa insatser efter individens behov.

Resurser

Kommunen arbetar för att säkerställa vård- och behandlingsresurser genom att socialchefen för en diskussion med enhetscheferna. Detta för att fånga upp trender och aktuella problem. I Karlshamn finns idag problem med unga människor som missbrukar heroin och då måste det finnas medel i budgeten för arbetet med ovanstående målgrupp. Det är viktigt att tidigt få signaler på vad som händer i samhället och därefter göra en analys baserat på dessa signaler samt på den kunskap som finns i verksamheten. Utifrån ovanstående samt kunskap om föregående års budget görs en prognos för kommande behov.

Det finns inga restriktioner vid val av insats, däremot görs bedömning av vilket innehåll som fås för pengarna och försök görs för att finna likvärdiga lösningar på hemmaplan. Viktigt är att främja alternativa lösningar. Det förs en konstruktiv diskussion kring vad som är bäst för barnet och familjen.

Arbetet med familjehemsvården har utvecklats mycket sedan det anställdes en familjehemskonsulent. De upplever att de har bättre kontroll på familjehemsverksamheten, det bedrivs ett kvalificerat arbete med familjehemsplacerade barn. De har ett kontinuerligt samarbete med vårdförbundets familjehemskonsulenter och de har gemensamma möten ca var 5-6 vecka.

Det är svårt att få tag i hem åt tonåringar. Det är lättare att finna familjehem åt spädbarn men det gäller att vara observant så att det inte handlar om ”smygadoption”.

Familjehemssekreteraren har en god överblick över de familjehemsplacerade barnen och hon gör kontinuerliga uppföljningar, som regel oftare än var sjätte månad.

Handläggarna följer upp institutionsplaceringar och idag är de noga med att ge behandlingshemmet ett tydligt uppdrag och att det finns mål med behandlingen. Eftersom det handlar om en begränsad behandlingstid vill man få en kortare behandlingstid med ett tydligt innehåll.

God kvalitet

Socialnämnden menar att det är viktigt att det finns bra rutiner inom verksamheten och att det förs en levande diskussion om begreppet kvalitet. Det är av stor vikt att det är en ständig dialog kring effekten av insatsen och att man försöker utvärdera insatsen.

Inom öppenvården används utomstående utvärderare t.ex. Immanuel Steen. Kvaliteten inom öppenvårdsverksamheten har ökat avsevärt sedan en familjehemssekreterare anställdes.

Ett sätt att öka kvaliteten är att socialsekreterarna kommer att utbilda sig i barns behov i centrum (BBiC) under 2007.

Socialnämnden och personalen har gemensamma verksamhetsdagar då det diskuteras hur verksamheten kan utvecklas. Under dessa dagar presenterar varje verksamhet sitt arbete och alla får mer kunskap om hela förvaltningen och en insyn i hur de andra enheterna arbetar.

Under dessa dagar görs även en uppföljning av hur målen fungerar och det förs en diskussion om målen behöver revideras.

Ett sätt att utveckla kvalitén är att samarbeta med andra och se hur andra kommuner har gjort för att finna goda exempel.

Öppenvårdverksamheten Fridhem är under uppbyggnad och det pågår ett arbete med att utvärdera vad som gjorts inom Fridhem och vilka lärdomar som kan göras.

Vad som är klart redan nu är att det behövs en tydligare struktur avseende Fridhems verksamhet och uppdrag.

Rättsäkerhet

När socialtjänsten får kännedom om att ett barn behöver hjälp och stöd skall socialnämnden utan dröjsmål inleda utredning.

Socialnämnden säkerställer att utredningen är rättssäker genom att ett beslut om utredning skall inledas eller ej fattas inom 10 dagar. Verksamhetschefen är beslutsfattare avseende om det skall inledas utredning eller ej.

I en barnavårdutredning skall det vara minimum tre barnsamtal.

Numera är det inte ofta som utredningstiden överskrids och det sker alltid en begäran om förlängning av utredningstiden. Oftast beror det på omständigheter som socialtjänsten inte kan råda över t.ex. man avvaktar utredning från barnpsykiatrien.

Vid behov kan nämnden omfördela befintliga resurser. För några års sedan anställdes personal för att kunna hantera fyra månadersgränsen. Det fanns då många utredningar som hade passerat fyra månadersgränsen utan beslut om förlängning.

Under några år har det arbetats aktivt med att informera skolorna om deras anmälningsplikt. Detta har inneburit att alla skolor har fått information om anmälningsplikten.

Barnperspektivet

”Merparten av arbetet inom IFO går ut på att förbättra barns och ungdomars levnadsvillkor. Vid biståndsbedömningar har barnperspektivet lyfts in i bedömningar innan beslut om bistånd har fattats. Barnperspektivet har prioriterats inom alla enheter.” (Handlingsplan för att genomföra barnkonventionen, Kommunstyrelsens beslut, 2001-02-20)

Inom enheten *Barn och Familj/Familjerätt* finns verksamheten ”Barnafrid”. Här finns två handläggare som skall arbeta för att utveckla metoder för utredningsarbete med barn som varit utsatta för olika former av övergrepp. Arbetet bedrivs i en särskild lägenhet.

Övriga handläggare har tillgång till lägenheten och kan ha barnsamtal i denna.

Inom familjerätten har familjerättssekreteraren samtal med barnet vid vårdnadsutredningar men inte vid snabbupplysningar. Familjerättsekreteraren träffar barnet hos mamma och hos pappa samt enskilt. Detta för att kunna göra avvägningar kring vad som är bäst för barnet. Vid samtalen används Nallekort och det gäller att möta barnet på barnets nivå och att använda fantasin.

Under året har det utvecklats metoder för att få ett bra samarbete med skola och barnomsorg. Handläggarna är indelade som kontaktpersoner gentemot de olika rektorsområdena. Samtliga grundskolor, förskolor, daghem och dagmammor har fått information om anmälningsplikten.

I utredningsarbetet finns en ambition att ha tre samtal med barnet. Samtal förs med hjälp av bl.a. björnkorten.

Handläggaren försöker ta reda på barnets åsikt kring insatsen och hur barnet uppfattar kontakten med socialtjänsten.

Inom *öppenvårdsverksamheten* arbetas med gruppverksamhet, exempelvis barn till missbrukare. Vid kontakt med öppenvården har barnet ofta en enskild kontakt. Barnen är delaktiga, man har gemensamma familjeträffar där barnen uppmanas att framföra sina åsikter. Oftast har ungdomarna många tankar om hur de vill ha det.

Jämställdhetsperspektivet

Under 20 års tid har jämställdhetsperspektivet uppmärksammats men det har inte hänt så mycket i praktiken.

Det måste vara en brist i tankestrukturen menar respondenterna. Det krävs reflektion kring hur jämställdhetsperspektivet skall arbetas med och uppmärksammas.

Barns behov planeras inte direkt utifrån barnets kön men det finns med i den individuella bedömningen av barnets behov.

Det behövs mer kunskap och dagen med socialdirektören och jämställdhetsdirektören var positiv då den gav en tankeställare.

Nämnden begär ingen sammanställning av statistik avseende pojkar och flickor.

Kompetens och kontinuitet

Idag är alla tjänster inom barn- och familj besatta. Under de senaste åren har det varit en positiv utveckling. Detta har inneburit att det finns en trygghet och en positiv anda i gruppen. Personalen är nöjd med arbetsledaren.

Arbetsledaren är tillgänglig för gruppen och det upplevs fungera väl. IFO - chefen har möte med arbetsledarna varje vecka.

Alla arbetsgrupper har tillgång till handledning 4-5 gånger per år. Det finns ett önskemål om att utöka antalet handledningstillfällen och frågan har tagits upp med nämnden.

IFO - chefen har egen handledning ca två gånger per termin eller vid behov.

Det finns en kompetens hur samtal förs med barn, gruppen har inte direkt fått någon utbildning. Det finns dock önskemål om mer kunskap.

Det finns bra förutsättningar för samtal med barn. Handläggarna bokar tid i Barnafridslägenhet där miljön är barnvänlig.

Under några år har kommunen fått dra ner på utbildningskostnader och handledning då socialnämnden har haft ett stort underskott i budgeten.

Under 2007 kommer en utökning av personalens kompetensutveckling att ske. Under 2006 har man försökt att delta i billiga utbildningar och i de utbildningsdagar som länsstyrelsen har arrangerat. Man har upplevt att de utbildningsdagar som länsstyrelsen kring hedersrelaterat hot och våld som användbara då man fått konkreta exempel och råd.

Sölvesborg

Kommunens mål och viljeinriktning

Mål

”Arbetet skall fokusera på barnets bästa i samtliga ärenden.” Det är viktigt att målen och dokument som rör barn genomsyras av ett barnperspektiv och att fokus är på barnets bästa. Det är speciellt viktigt i långvariga ärenden, t.ex. ekonomiskt bistånd.

Arbetet med att ta fram mål, handlägningsrutiner, riktlinjer görs tillsammans med personalen. Under år 2000 gjordes ett stort arbete avseende ovanstående. Personalen har varit på internat och det har förts samtal i grupp kring mål, handlägningsrutiner och riktlinjer.

IFO - planen formuleras utifrån personalens tankar och revideras vid behov. Det finns en ambition att dokumentet skall vara levande. IFO - chefen ansvarar för eventuella förändringar, dock skall dessa göras i dialog med övrig arbetsledning och personal.

Målen upplevs som konkreta och mätbara och det arbetas för att göra målen tydliga, det finns en ambition att nå målen. En gång per år går målen igenom för att se om de är realistiska. Detta sker i dialog med personalen. Vid behov revideras målen.

Viljeinriktning

Nämndens utgångspunkt är att kommuninvånare som inte klarar sin situation skall få hjälp genom ett icke moraliskt eller dömande förhållningssätt.

En annan utgångspunkt är att arbeta i samverkan med familjen för att få till stånd frivilliga lösningar på hemmaplan och göra så få placeringar som möjligt.

Hela förvaltningen genomsyras av ett lösningsfokuserat synsätt där man försöker skapa delaktighet och ta reda på barnets åsikt. För att kunna uppnå detta får personalen kontinuerlig kompetensutveckling. En viktig faktor är det finns utrymme i arbetsgruppen att resonera kring barnens situation så att barnen ständigt är i fokus.

Resurser

Kommunen planerar för att säkerställa vård- och behandlingsresurser genom att göra en genomarbetad budget som bygger på dels förra årets budget men också på att personalen och nämnden för en dialog kring vilka behov och trender som finns.

Ett problem är att antalet överflyttningsärenden har ökat och att det svårt att göra en beräkning på hur många ärenden där överflyttning kommer att begäras under budgetåret.

Ibland är det problem med att rekrytera kontaktpersoner/familjer åt barn med särskilda behov. Nämnden har tillgång till en mycket kvalificerad kontaktperson som arbetar intensivt med ungdomar. Det finns en ambition att det alltid skall finnas kvalificerade kontaktpersoner i kommunen. Nämnden annonserar ibland efter kontaktperson och det finns en liten bank av kontaktpersoner/familjer.

Inom kommunen finns Regnbågen som är en verksamhet som har möjlighet att arbeta intensivt med en familj. Om det behövs ytterligare resurser i familjer går det att anställa

extra personal under en kortare period.

När det gäller familjehemsplaceringar och placeringar på HVB är det som princip att först försöka hitta bra hemma-plans lösningar. Om inte det fungerar görs försök att i första hand placera barnet i närheten av nätverket vilket har lyckats väl, de flesta barn är placerade i familjehem på nära håll. Handläggarna har ett gott samarbete med familjehemskonsulenterna och träffar dem en gång i veckan.

Vid planering av resurser utgår man från tidigare erfarenheter och behov samt kända faktorer. Riksdagsbeslut kan påverka prognoser framför allt ekonomiskt bistånd, t.ex. en sänkning av a-kassan.

Socialtjänsten har dock kunnat utveckla sin verksamhet och har kunnat anställa fler socialsekreterare. De har bl.a. anställt två socialsekreterare som har arbetat förebyggande och det har gått att visa att deras arbete och resultatet av deras arbete har haft en positiv ekonomisk effekt. 2005 startade ett projekt med ytterligare en drogterapeut. Under 2006 permanentades projektet och numera finns två drogterapeuter.

God kvalitet

Idag finns ingen klagomålshantering men det är på gång en klagomålshantering såsom den som finns i Karlskrona. Det är viktigt att försöka hitta ett sätt att hantera klagomål för att se om det finns återkommande klagomål.

Idag hänvisar handläggarna vid klagomål till närmsta arbetsledare eller till IFO - chefen. Vid en eventuell osäkerhet tas kontakt med Länsstyrelsen.

Under september månad 2006 har ekonomigruppen gått ut med en förfrågan om klienten upplever att hänsyn har tagits till barnen i familjer som erhåller ekonomiskt bistånd eller om handläggarna i ekonomigruppen hade kunnat göra annorlunda.

God kvalitet är

- Att alla utredningar läses av arbetsledaren
- Att det är så korta placeringar som möjligt och att det sker ett intensivt arbete för och efter placeringstiden
- Att arbetet sker i samverkan med familjen
- Att man strävar efter att hitta hemma-plans lösningar
- Att man arbetar förebyggande så att socialtjänsten kan komma in i ett tidigt skede
- Att man försöker ha en väl sammansatt personalgrupp där man försöker matcha socialsekreterarens kunskap och erfarenhet med familjens problematik.
- Att man har ett gott bemötande
- Att man försöker arbeta med barnets nätverk

- Att det är två handläggare i utredningsarbetet

Rättsäkerhet

När socialtjänsten får kännedom om att barn behöver hjälp och stöd skall socialnämnden utan dröjsmål inleda utredning.

Alla utredningar skall inledas skyndsamt och målet är att göra förhandsbedömningar inom en vecka. Det är inte alltid detta går att nå men en bedömning har som regel inte överstigit 14 dagar. Det har ibland handlat om att det inte har gått att nå vårdnadshavaren.

Samordnaren läser alla utredningar och handläggaren resonerar med samordnaren under utredningstiden så att hon vet vad som händer i ärendena. Handläggarna har delegation på att inleda utredning, samordnaren beslutar om utredning ej skall inledas och avslutas samt om utredningen skall avslutas utan åtgärd.

Det är sällan som utredningar passerar fyra månaders gränsen och att det sker en begäran om förlängd utredningstid. Det handlar då om faktorer som inte går att påverka, t.ex. en utredning från BUP.

Det finns ett gott samarbete mellan socialtjänsten och skolan och ofta tar skolan kontakt för att konsultera handläggarna innan de gör en anmälan. Det gäller att avdramatisera.

Det finns utarbetade handlägningsrutiner vilket upplevs som positivt framför allt när det är nya socialsekreterare.

Ärenden fördelas varje onsdag och akuta ärenden fördelas snabbare.

Barnperspektivet

I Individ- och familjeomsorgsplanen, antagen av kommunfullmäktige 050228 sägs ”Arbetet vid individ –och familjeomsorgskontoret i Sölvesborg ska fokusera på barnets bästa i samtliga ärenden där barn ingår”.

Konkret innebär det att socialsekreterarna arbetar för att ha fokus på barnens situation. Det förs en ständig diskussion kring hur samtal med barn förs på bästa sätt. Hur fås barnet delaktigt i sin egen situation? Det pågår ofta diskussion i arbetsgruppen kring vad som är ett barnperspektiv etc.

Utgångspunkten är att arbeta med föräldrar och barn utifrån ett frivilligt perspektiv. Inriktningen är att så tidigt som möjligt komma i kontakt med de barn och familjer som är i behov av stöd insatser för att om möjligt undvika placeringar.

Det har skett en ökning av antalet placerade barn i familjehem sedan i somras. Fler barn och ungdomar har på grund av föräldrarnas omvårdnads- och omsorgsbrister ett ökat behov av placeringar. Socialsekreterarna arbetar aktivt för att utreda barnets nätverk för att undersöka möjligheten att placera i nätverket. Arbetet sker utifrån närhetsprincipen och det har fungerat väl. De flesta barn är placerade i Sölvesborg eller i grannkommunerna

Det görs löpande omprövningar och övervägande och nämnden frågar alltid efter barnets uppfattning.

Målsättningen är att en vård/genomförandeplan skall upprättas i samråd med föräldrar och barn

Det skall i utredningsarbetet tydligt framgå att det har förts ett samtal med barnet eller att barnet är observerat. Detta beskrivs under rubriken; **barnets situation**. Handläggarna menar att det är viktigt att vara tydlig, ibland t.o.m. övertydlig, så att barnet och familjen förstår varför de har kontakt med socialtjänsten.

Det finns en strävan att ha enskilda samtal med barnet, minst tre gånger i utredningsprocessen.

Vid placeringar är målsättningen att göra bedömningar av hela familjens situation och hur en placering påverkar barnet, placeringsformen skall beslutas utifrån varje individs behov, en behandlingsplan ska upprättas i samråd med föräldrar och barn, uppföljningar ska ske regelbundet och innan en placering avslutas skall en eftervårdsplan utarbetas.

Handläggarna upplever att ovanstående fungerar väl. Ibland vill inte barnet tala med handläggaren. Detta respekteras och handläggaren försöker återkomma vid ett annat tillfälle. En annan svårighet är barnets kontakt med bioföräldrarna. Hur skall man arbeta för att få detta att fungera? Hur skall man göra när barnet inte vill ha kontakt med föräldern? Ett hinder är när föräldern sitter i fängelse, vad är bäst för barnet i den här situationen? Ibland når man ett bra umgänge mellan barnet och föräldern via brev, telefon etc.

I Sölvesborg finns Regnbågen, vilket är en verksamhet som sker i samverkan med kommunens barnomsorg och mödra- och barnhälsovården. Arbetssättet grundar sig på lösningsfokuserad metod. Fokus i verksamheten ligger på relationen mellan barn och föräldrar. I arbetsmodellen ligger ett flexibelt arbete med både förebyggande och behandlade arbete vilket utformas individuellt efter varje familjs speciella problematik, behov och önskemål. Personalen arbetar utifrån Marte- Meo metoden.

Målsättningen är att arbeta förebyggande så att *”föräldrarnas förmåga att möta sina barns behov ökar så att de kan fungera bättre tillsammans med barnen”*.

Regnbågens verksamhet fungerar mycket väl. Man utvärderar via en enkät till barn och deras familjer för att fånga deras synpunkter.

Barnkonsekvensanalyser

På övergripande nivå har man inte gjort några barnkonsekvensanalyser men nämnden ges alltid tillfälle att yttra sig i planärenden etc.

Jämställdhetsperspektivet

From 2007 finns könsuppdelad statistik avseende institutionsvård, barn i familjehem, barn som har kontaktperson/familj samt öppenvårdsinsatser. Det kan finnas behov som är könsrelaterade, t.ex., barn som varit utsatta för sexuella övergrepp.

Det finns kill- och tjejgrupper.

Kompetens och kontinuitet

Det finns en god kontinuitet i arbetsgruppen och en god kompetens. I gruppen finns det både de som har arbetat länge och de som är nya i yrket.

För det mesta finns en god möjlighet till arbetsledning och arbetsledaren är ofta tillgänglig. Det kan dock vara svårt ibland att få tiden att räcka till.

Alla har tillgång till extern handledning, ca fem gånger på vårterminen och ca fyra gånger på höstterminen, tre timmar vid varje tillfälle. Handledningen är lösningsfokuserad.

Nämnden och arbetsledning upplever att handläggarna har en god kompetens i att samtala med barn. Det finns i personalgruppen dock ett önskemål att få vidareutveckla sina kunskaper.

Vid samtal med barnen används nallekort, Emmadockor etc. Man försöker göra miljön så bra som möjligt för barnen.

Önskemål om utbildning och kompetensbehov går igenom en gång per år och det sker en prioritering. Ibland är det viktigare att satsa på någon som får en mer omfattande utbildning, t.ex., utbildning i lösningsfokuserat.

Det finns ett önskemål om att det skulle gå att arbeta ännu mer förebyggande. Respondenterna upplever att de är duktiga på att hitta lösningar utifrån den enskildes behov och de får ofta gehör hos politikerna.

Ronneby

Kommunens mål och viljeinriktning

Mål

Socialnämnden antar mål för verksamheten som följs upp regelbundet. I budgeten och planen för 2006-2007 finns verksamhetens mål och viljeinriktning. Bl.a. sägs ”*Ronneby kommuns invånare ska garanteras en social och ekonomisk trygghet*” Socialnämndens ordförande betonar vikten av att ha ett barnperspektiv och menar att det innebär att nämnden skall se till att barn inte far illa.

Målen upplevs som mätbara och konkreta. Målen har skapats genom en gemensam process och nämnden har lyssnat av sektionscheferna och personalgruppen. Målen för 2007 började man diskutera redan i maj 2006 och de var klara i augusti 2006. Nämnden och personalen har haft en gemensam halvdag där man har diskuterat idéer och tankar för att sedan formulera ett dokument.

Det finns ett system för uppföljning av målen. De följs upp varje tertiäl och år. Sektionscheferna ger information till nämnden om hur väl målen följs. Målen revideras utifrån den senast gjorda uppföljningen. I det här läget är det även viktigt att följa socialsekreterarnas arbetssituation.

Det finns sedan den 15 april 2007 en klagomålshantering inrättad.

Det görs utvärderingar av projekt och här tas den enskildes åsikter tillvara. Det har diskuterats att man skall arbeta med fokusgrupper för barn för att på detta sätt fånga barnens åsikter.

Viljeinriktning

I måldokumentet finns en viljeinriktning. Den arbetas fram vid varje budgetuppföljning. Behovet styr och nämnden är noga med att lyssna av sektionscheferna för att kunna fånga tendenser i kommunen. Ett exempel är att det finns ett stort behov av resurser till unga missbrukare i åldern 20-25 år.

Resurser

Socialnämnden planerar för att säkerställa vård och behandlingsresurser genom information från främst sektionscheferna. Detta för att fånga upp trender och aktuella problem samt för att nämnden skall få en uppfattning om socialsekreterarnas arbetssituation.

Inom de olika personalgrupperna finns en stor vilja att hjälpas åt och det händer att personal som handlägger ekonomiskt bistånd hjälper till med barnavårdsutredningar. Nämnden kan även vid behov bevilja medel till tillfällig förstärkning av personalen.

Budgeten är flexibel och man har en helhetssyn på verksamheten. Ibland kan kostnader inom ett område skena iväg och då tas resurser från ett annat område. Det finns ett flexibelt konto som är till för ”annan öppenvårdsverksamhet”. Man kan från kontot ta medel till bl.a. tonårsgrupper, individterapi etc. Sektionscheferna upplever

denna flexibilitet som mycket positiv. Det finns inga restriktioner vid val av insatser av ekonomiska skäl.

När det gäller behov av familjehem och HVB använder sig Ronneby kommun av Vårdförbundets familjehemskonsulenter. Det finns ingen bank och det är svårt att rekrytera familjehem framför allt till tonåringar. Oftast är det lättare att rekrytera familjehem till yngre barn. En av de viktigaste åtgärderna för att få nya familjehem är att vårda de som redan finns.

När det gäller att säkerställa att det finns resurser för uppföljning av beviljade insatser så ser besluten olika ut när det gäller kontaktfamiljer/personer. Det finns en ambition att i så hög utsträckning som möjligt tidsbegränsa besluten men det är inte alltid det sker idag.

När det gäller familjehemmen är det ett mål att socialsekreteraren skall via telefon, mail eller via besök ha kontakt med barnet varannan månad. Nämnden är mycket nöga med att det har förts enskilda samtal med barnet och att det vid omprövning och uppföljning av placeringar framgår barnets åsikter.

God kvalitet

Nämnden menar att god kvalitet är att barn mår bra och är trygga i sin livssituation. Det är viktigt att se till varje barns behov och se att barn har olika behov. En viktig kvalitetsfaktor är att det finns bra och engagerade familjehem. Socialsekreterarnas kunskap och engagemang är en bidragande faktor till god kvalitet. I detta sammanhang är det viktigt att socialsekreterarnas arbetsbelastning inte är för hög. Ett mål är att det skall vara maximum 30 ärende per handläggare i barn och ungdomsgrupperna.

Socialnämnden har formulerat ett uppdrag till verksamheten enligt nedan

Syfte

- att kartlägga och systematisera behovet av öppenvårdsinsatser för barn och ungdom.
- att ta fram underlag som möjliggör metodutveckling.
- att höja medvetandet hos personalen inom socialtjänsten vad beträffar bedömningar och insatser ur ett könsperspektiv.

Mål

- att höja kvaliteten inom öppenvården
- att inte öka antalet placeringar
- att ge ökad kunskap och kompetens inom området öppenvård

IFO har granskats av KPMG när det gäller samverkan internt och externt. Rapporten pekar på en hel del områden som behöver utvecklas/förbättras. I första hand det förebyggande arbetet och med tidiga stödinsatser. Samarbetet med förskola och skola behöver särskilt förbättras på ett övergripande plan. Det gäller i första hand de yngre barnen.

Rättssäkerhet

När socialtjänsten får kännedom om att ett barn behöver hjälp och stöd skall socialnämnden utan dröjsmål inleda utredning.

Nämnden anser att barn och ungdomars behov av stöd och hjälp skall tillgodoses. Det kan som tidigare beskrivits handla om att personalen inom förvaltningen hjälps åt vid arbetstoppar. Det finns också en möjlighet att tillfälligt göra en personalförstärkning. En viktig ambition som nämnden har är att arbeta förebyggande, idag finns två ”fältare” som kan agera vid en LOB eller vid snatteri. Nämnden har i sina mål sagt att ungdomar och deras föräldrar skall erbjudas tid inom två veckor från det att anmälan kommit till socialnämndens kännedom.

Det är sektionscheferna som har delegation på att inleda utredning eller ej. Under de senaste åren har det varit många omhändertagande av små barn.

Den som tar emot anmälan ansvarar för att uppgifterna meddelas ansvarig arbetsledare omedelbart. Ansvarig arbetsledare gör en första bedömning av anmälan, bl. a. hur snabbt och på vilket sätt socialtjänsten skall agera. Ansvarig handläggare utses av arbetsledaren. Ansvarig handläggare gör förhandsbedömning. Förhandsbedömningen skall göras skyndsamt. Förhandsbedömningen redovisas för arbetsledaren som fattar beslut om utredning skall inledas eller ej.

Om utredning ej inleds sätts anmälan med beslut om att ej inleda utredning i en pärm i kronologisk ordning.

Ovanstående riktlinjer är inskrivna i kommunens internkontrollplan fr.o.m. oktober 2006.

När det gäller fyra månadersreglen så fungerar det väl. Förlängning begärs endast när det finns grund för det.

Barnperspektivet

I Socialnämndens mål för verksamheten 2006 sägs ”*Barnperspektivet skall alltid beaktas i alla beslut som rör barn*” Inriktningsmålen för barn och familjesektionen är att

- *förebygga ogynnsam utveckling hos barn*
- *samarbeta med aktörer som i sitt dagliga arbete kommer i kontakt med barn och ungdomar*
- *arbeta med nätverkslösningar*

I inriktningsmålen för ungdoms och vuxensektionen finns ytterligare ett mål

- *att ge personer med missbruksproblem möjlighet till rehabilitering och eftervård.*

Konkret upplevs att handläggarna är bra på att beakta barnets bästa och att arbetet görs utifrån ett barnperspektiv även om det är lätt att hamna i ett vuxenperspektiv. Det är viktigt att reflektera över vad som är ett barnperspektiv och vad det betyder att ha barnets bästa i fokus.

Att ha ett barnperspektiv innebär bl.a. att samverka inom förvaltningen och med utomstående aktörer. Ett viktigt led i detta arbete är att minska antalet kontakter för barnet.

En målsättning man har är att barnet i största möjliga mån skall ha samma socialsekreterare. När byte är nödvändigt skall handläggarna underlätta handläggandet

för barnet.

Ambitionen är att alltid ha samtal med barnet. Handläggarna försöker arbeta utifrån teman och i miljöer som är positiva för barnet. Det finns olika metoder för att hjälpa barnet att uttrycka sina åsikter och för att sätta barnet i fokus bla. gruppverksamhet för barn som har förälder som är beroende av alkohol eller andra droger (Solrosgrupper). Det finns andra metoder i Ronneby kommun som hjälper barnet att bli synligt såsom Familjerådslag vilket fokuserar på att familjen och barnet skall ges en möjlighet att själva hitta lösningen på sina problem, och därmed främjas ett barnperspektiv.

Under ca två års tid har man arbetat enligt Trappanmodellen, vilket inneburit att barnet i familjer där det förekommer våld har blivit synliga. Syftet är att föra samtal med barn på barnets villkor och att hjälpa barnet att bearbeta traumatiska händelser. Socialnämnden har som princip att alltid inleda utredning i familjer där det förekommer våld. Detta för att markera mot våldet och för att barnet skall känna sig uppmärksammat och synligt. Här kan personalen som arbetar med Trappan hjälpa till att tidigt få kontakt med barnen, och erbjuda dem ett eget bistånd. Personalen från Trappan kan även fungera som ett bollplank åt handläggarna.

Inom familjerätten är det ofta komplicerat att veta vad som är barnets bästa. Handläggarna försöker att samtala med barnet för att få del av barnets åsikter i vårdnadsutredningen och i snabbupplysningen. Det är viktigt att gå igenom vad som har sagts och vad som kommer att skrivas i utredningen tillsammans med barnet.

Barnkonsekvensanalyser

Det görs inga regelrätta barnkonsekvensanalyser, däremot får socialnämnden begäran om yttrande i frågor som rör bl.a. samhällsplanering. Detta arbete kan utvecklas. Det kommer att antas barn- och ungdomsstrategi i Ronneby vilken kommer att ha fokus på skolbarn och äldre barn och tonåringar.

Jämställdhetsperspektivet

Att ha ett könsperspektiv är intressant och att reflektera utifrån genus och se om detta påverkar val av insats. Det förs resonemang om att det är bra om en viss insats utförs av en man, exempelvis kontaktperson. Det är dock svårt att rekrytera män vilket gör att behovet inte alltid kan tillgodoses.

Det finns inom verksamheten projektet ”tysta flickor” som handlar om att synliggöra flickor. Det finns även en gruppverksamhet för kvinnliga missbrukare.

Det sammanställs ingen regelrätt statistisk endast om det begärs av socialstyrelsen eller länsstyrelsen. Den statistik som sammanställs analyseras inte.

Kompetens och Kontinuitet

Det finns en ambition att det inte skall vara en högre personalomsättning än 10 % per år. Denna ambition är i stor utsträckning uppfylld.

Det finns god tillgång till arbetsledning eftersom det finns två sektionschefer inom området barn och ungdom, cheferna har inga egna ärenden.

Varje arbetsgrupp har handledning sex gånger per termin. Sektionscheferna har för närvarande ingen handledning. De har haft tidigare men bestämde sig för något år sedan att inte ha handledning. Om de är i behov av handledning så finns det pengar i budgeten avsatta.

Nämnden och cheferna upplever att personalen har god kompetens avseende hur man samtalar med barn. Många gånger är personalen bättre på att samtala med barn än vad man tror att man är. Utbildning i hur man samtalar med barn har förekommit.

Alla får vid medarbetarsamtalen en möjlighet att framföra önskemål om kompetensutveckling. Detta innebär dock inte att man får den kompetensutveckling man önskar utan det görs en bedömning av gruppernas totala behov.

Det har inletts ett samarbete med Sydost kompetens, Växjö Universitet där möjlighet att få högskolepoäng kommer att finnas.

Något år tidigare har personalen haft möjlighet att gå familjeterapiutbildning och kommunen har genomfört utbildningar inom området mäns våld mot kvinnor inklusive hedersrelaterat våld.

Karlskrona

Kommunens mål och viljeinriktning

Övergripande mål ” *Inom socialnämnden ska människor mötas med respekt, värdighet och medmänsklighet. Detta, tillsammans med lagstiftningen, är grundläggande för medborgarnas kontakter med socialtjänsten.*

Utgångspunkten är de politiska målen efter valet 06. Målen bryts därefter ned till mindre delar, produktionsmål/verksamhetsmål. I måldokumentet belyses ofta barnen och deras situation.

Målen följs upp en gång om året i samband med verksamhetsberättelsen. Om målen inte är uppföljda måste politikerna ta ställning till hur måluppfyllelse skall nås eller om målen skall revideras.

Alla är delaktiga i processen att formulera målen, handläggare och chefer bryter tillsammans ned målen inom varje sektion. Man försöker fånga upp ny personal så att de blir medvetna om målen.

Inom varje område finns produktionsmål, t.ex. *Klienters synpunkter skall tas tillvara så att verksamheten kan utvecklas och bli bättre.*

Socialförvaltningen har sedan flera år klagomålshantering och inkomna klagomål redovisas årligen till nämnden. I samarbete med nätverkssamfunderna arbetar familjehemsgruppen med att ta tillvara familjehemsplacerade barns åsikter. Respondenterna anser att det är viktigt att kritiskt granska sitt arbete för att på så sätt kunna utveckla arbetet med utsatta barn.

De flesta av målen upplevs som mätbara och konkreta, de är lättförståeliga och bra. Målen följer de förändringar som sker inom verksamheten och trender i samhället.

Viljeinriktning

Socialnämndens övergripande målsättning är att alla Karlskronas kommuns invånare skall leva liv i social och ekonomisk trygghet.

Detta gäller naturligtvis även barnen. En annan inriktning är att försöka komma in i barnens liv i ett tidigt skede och skapa en möjlighet att arbeta förebyggande och så långt det är möjligt i samverkan med familjen.

Det är viktigt att dokumenten är levande, för att säkerställa detta så har man varje år uppföljningar av dokumenten där personal ges möjlighet att reflektera över sitt arbete och verksamhetens inriktning.

I verksamhetsberättelsen ges varje verksamhet utrymme att själva fritt beskriva sin verksamhet, vad de tycker är viktigt att poängtera.

Resurser

Socialnämnden planerar för att säkerställa vård och behandlingsresurser genom att varje år göra en grundplanering. Det är dock viktigt att ha en möjlighet att kunna forma verksamheten efter de behov som finns. Varje verksamhet gör en inventering av vilka behov som finns och därefter görs en avstämning för att se om behoven stämmer med tidigare gjorda antaganden. Verksamhetsberättelsen är viktig och det statistiska underlaget.

När det gäller HVB och familjehem så finns ett rekryteringsbehov av familjehem. Då och då görs en ”drive” för att kunna få fler familjehem. Man försöker rekrytera via annonser, tidigare familjehem, kontakter etc. Kommunens egen familjehemsutbildning

är ett bra sätt att få familjehem som har intresse för utsatta barn. Ibland går det att rekrytera familjehem bland bra kontaktpersoner och kontaktfamiljer och då blir de erbjudna att delta i familjehemsutbildningen.

Det görs ingen central upphandling avseende HVB. Man anser att det är viktigast att låta de enskilda behoven styra då det är svårt att förutse vilken form av institutioner som kommer att behövas i framtiden.

Det viktigaste är att se det enskilda barnet och dess behov. De försöker arbeta efter närhetsprincipen vilket kan vara svårt när det handlar om akuta placeringar och/eller SiS-placeringar. Det kan även vara svårt att hitta rätt placeringsform för barn med neuropsykiatriska funktionshinder och en social problematik.

Inom kommunen finns Roslunden som arbetar med barn och familjer i åldern 0- 18 år. Det har ibland hänt att denna verksamhet har gått back och då har det fått ske en omstrukturering av medel.

Budgeten består av en ekonomisk ram som räknas upp utifrån olika faktorer, t.ex. kostnader på SiS-institutioner och lönekostnader. Om det finns ytterligare behov kan man ansöka om tillägg i budgeten. Det görs en större budgetgenomgång varje höst och vår men även en månatlig genomgång av läget. Detta för att se så att det inte är några större förändringar som man måste ta hänsyn till.

Det kan ske en omfördelning mellan olika verksamheter. Det finns en reserv som används i olika sammanhang, bl. a. finansierades kungsmarksprojektets verksamheter under en period av dessa medel. De är främst avsatta för att kunna finansiera verksamheter som syftar till att öka kvaliteten i insatser som rör barn.

Det finns inga restriktioner vid val av insatser av ekonomiska skäl för enskilda.

God Kvalitet

För några år sedan gjordes en enorm kvalitetssatsning. Det finns bra kvalitetskriterier men det finns inget utarbetat system för att följa upp dem.

Man menar att det är god kvalitet om nämnden frågar efter barns åsikter i ärenden som rör barn och att ett barnperspektiv ständigt beaktas.

En kvalitetshöjande faktor är att socialnämnden har satsat på att bygga upp den förebyggande verksamheten vilket har gjort att många har sökt kontakt med socialtjänsten frivilligt. En ambition är att så många som möjligt skall våga ringa och be om hjälp. En annan viktig kvalitetsfaktor är att handläggarna är tillgängliga och extra viktigt är att fältverksamheten och Råd och Stöd gruppen har personal som är lättillgängliga.

Det finns även en möjlighet att utan biståndsprövning få delta i Trappan (gruppverksamhet för barn som utsatts för eller bevittnat våld) och andra gruppverksamheter.

Ankaren (gruppverksamhet för barn som har en förälder som är eller har varit beroende av alkohol eller andra droger) och Trappan utvärderas kontinuerligt och det är inbyggt i metoden att man skall fråga efter barns åsikter.

Det görs nu intervjuer av alla barn som har bott på XP (placeringsform för ungdomar 16-17 år med flyktingbakgrund) för att ta tillvara deras åsikter.

Det har gjorts en utvärdering av Förstärkt Familjestöd F+ i oktober 2005. I denna utvärdering genomfördes intervjuer med barn och deras föräldrar.

Det arbetas med att ta fram en struktur kring hur man kan arbeta med kontinuerlig kvalitetssäkring.

Rättsäkerhet

När socialnämnden får kännedom om att ett barn får hjälp och stöd skall socialnämnden utan dröjsmål inleda utredning.

Ambitionen är att inom 14 dagar skall en förhandsbedömning vara gjord. Gruppledaren ansvarar för att arbetet är rättssäkert och har delegation på att besluta om utredning skall inledas eller ej. Socialchefen har rätt att besluta om utredningen skall förlängas efter fyra månaders utredningstid. Oftast handlar det om att socialnämnden måste invänta ett svar från BUP, det handlar inte om så många utredningar per år, ca 1-2 per år.

Samverkan och samarbete inom verksamheten är mycket viktig och det förekommer att det fungerar mindre väl. Det är av betydelse att ständigt diskutera frågan och att alla känner delaktighet och att de är lika viktiga. Gruppledaren har ett stort ansvar och måste se till att klienter inte hamnar mellan olika verksamheter inom organisationen. Sektionschef och gruppleddare måste ha en gemensam syn. Alla 1.e socialsekreterare träffas en gång per månad och frågan är ständigt aktuell.

Svarte Petter finns fortfarande kvar och IFO- chefen är ansvarig för verksamheten.

Barnperspektivet

I Socialnämndens inriktningsmål sägs *”Individ och familjeomsorgens ska präglas av tidiga, förebyggande insatser och ske utifrån ett helhetsperspektiv där individen sätts i centrum”*. *Allt arbete ska präglas av FN: s barnkonvention”*.

I produktionsmålen står bl.a. *”Information om barnkonventionen skall finnas tillgänglig på socialförvaltningens enheter. Informationen skall finnas översatt till de vanligaste hemspråken för flyktingar och invandrare”*.

Karlskrona kommun har sedan ca 10 år tillbaka arbetat med att integrera barnkonventionen i verksamheten. Vid olika tillfällen har personalen diskuterat och reflekterat kring barnkonventionen/barnperspektivet i verksamheten. Det har varit en process där det har blivit tydligt att det är viktigt att beakta ett barnperspektiv och att göra barn delaktiga i sin situation.

I produktionsmålen sägs *”Samtliga beslut som socialnämnden fattar skall utgå från barnets bästa”*

I ärenden som rör barn har man som ambition att samtal med barn skall föras vid åtminstone tre tillfällen. Ett viktigt led i detta arbete är att skapa miljöer för barn som gör det lättare för barnet att uttrycka sina åsikter. Det gäller att ha hjälpmedel såsom Emmadockor, Nallekort etc. och att inte ha så mycket i rummet som kan distrahera barnen.

Vid övervägande/omprövningar finns en rubrik som heter **barnets inställning** och nämnden frågar alltid efter barnets inställning.

Handläggarna upplever att det är svårt att veta vad som är barnets bästa framförallt, vid en prövning om det skall ske en vårdnadsöverflyttning eller ej. Det gäller att försöka göra en bedömning av vilken effekt beslutet kan få för barnet både på lång sikt och på

kort sikt.

I produktionsmålen sägs ”När ett barn placeras eller blir föremål för andra åtgärder skall barnet alltid informeras om varför”

Socialsekreterarna försöker att ständigt tala med barnet om varför de är placerade etc. Det är viktigt att ofta upprepa för barnet varför barnet har kontakt med socialförvaltningen. Det är även angeläget att uppmärksamma barnets hela situation och se helheten samt att samverka med barnets nätverk. Det är betydelsefullt att se hur eventuella syskon har det och arbeta för att syskonen kan bibehålla en kontakt.

När det gäller barn där det förekommer våld i familjen öppnas som regel inte någon barnavårdutredning. Familjen och barnen erbjuds däremot deltagande i Trappan (verksamhet för barn som utsatts för eller bevittnat familjevåld) eller i andra gruppverksamheter (t.ex. Ankaret, för barn och tonåringar som har en förälder som är, eller har varit beroende av alkohol eller andra droger). Det har hittills inte varit några svårigheter att få medgivande till deltagande i gruppverksamhet av vårdnadshavarna.

Ett viktigt led i att hjälpa barn som bevittnat våld eller som har en förälder som missbrukar är att försöka ta reda på vilka skydds- och riskfaktorer som finns runt barnet och att därefter fokusera på skyddsfaktorer i samverkan med familjen.

Föräldrarna erbjuds stöd i föräldraskapet (t.ex. genom LIHF- Lösningssinriktad intensiv hemmabaserad familjebehandling), som är ett föräldrautvecklingsprogram för föräldrar med barn i åldern 2-12 år.

Barnkonsekvensanalyser

Barnkonsekvensanalyser görs men man använder inte det namnet. Det görs analyser utifrån den information som finns om förändringar i verksamhet, i samhället och de trender som observeras.

Jämställdhetsperspektivet

Det finns könsuppdelad statistik när det gäller insatser som rör barn t.ex. placering på Ungbo

(boende för ungdomar som är behov av hjälp och stöttning i boende, ekonomi och sysselsättning), Roslunden (behandling för barn och unga).

Inom fältverksamheten förs också statistik vilket gör att det går att se tydliga trender, t.ex. att det är flickor som utför våldsbrott i Hoglands park. Skolan är oftast mycket intresserad av att ta del av den statistik som socialnämnden gör för att de skall få en uppfattning om situationen i deras skolområde.

Inom Karlskrona kommun pågår ett utvecklande av jämställdhetsperspektivet och försök görs att analysera sammanställd statistik. Man tycker att arbetet med jämställdhetsfrågor är viktigt, det är betydelsefullt att reflektera över sina fördomar och hur dessa påverkar arbetet. Man måste därför få en kunskap om hur insatsfördelningen är, utifrån kön.

Alla i personal och ledningsgruppen har åkt iväg på ”utvecklingsdagar”. Socialchefen har sammanställt materialet och personalen har reflekterat kring resultatet.

Man har bl.a. observerat att ROS har fler pojkar än flickor och på Roslunden är det tvärtom. Observationen är viktig att analysera.

När det gäller yttrande i andra samhällsfrågor som rör barn tex.

samhällsbyggnadsfrågor får socialtjänsten dessa för yttrande. Ofta är det svårt att yttra sig eftersom socialtjänsten oftast inte har den kunskap som behövs för att tolka olika dokument.

Kompetens och Kontinuitet

Det har under de senaste åren varit en låg personalomsättning. Det finns inga rekryteringsproblem. Personalen har god kompetens inom området.

Ny personal får introduktion av gruppledaren och deltar i den kommunala introduktionen som ges till all nyanställd personal.

Personalen får praktisk ärendehandledning av arbetsledaren. Det förs utvecklingssamtal varje år och det görs kompetensutvecklingsplaner.

Handledningen är mestadels processinriktad men baseras oftast på ärenden som personalen vill resonera kring.

Personalen har god kunskap och kompetens i att samtala med barn. Det finns ett önskemål om att få ytterligare kunskap i att samtala med barn i svåra situationer. En del av personalen har fått utbildning i att samtala med barn enligt ”Trappan-modellen”.

Gruppledarna sammanställer personalens kompetensbehov för att sedan se om det går att göra en gemensam satsning.

Kommunen deltar i ett samarbete med Växjö universitet men än så länge har det inte givit dem vad de förväntat sig.

Det är viktigt att det är utbildningar med kvalitet och oftast kan det vara bättre med en längre utbildning på högskolan som även ger högskolepoäng.

Olofström

Kommunens mål och viljeinriktning

Mål

Nuvarande måldokument är antaget 060201. Dokumentet kommer att arbetas om då det innehåller för många mål. Det finns en ambition att arbeta för några få och konkreta mål.

Man anser att det är viktigt att arbeta för att skapa en dialog med olika samverkanspartners t.ex. mellan socialtjänst och förskola - skola. Här finns policydokumentet ”policy för samverkan och samarbete mellan socialtjänst och förskola - skola”.

I januari 2007 kommer målen att utvärderas och då kan man konstatera om målen har nåtts eller ej. Tidigare har målen utvärderats vartannat år.

I måldokumentet finns följande mål ”Att 20 % av ärenden aktualiseras genom ansökan istället för genom anmälan”. De menar att de är på god väg att nå detta mål. Socialsekreterarna deltar på föräldramöten och informerar om anmälningsplikten och vad socialtjänsten kan erbjuda för insatser. Socialsekreterarna är kontaktpersoner gentemot varsin skola och detta har inneburit att skolpersonalen upplever att det är lättare att ta kontakt med socialtjänsten. Det finns också en möjlighet att anonymt konsultera socialtjänsten.

Det finns en folder om familjepedagogernas arbete och det finns en kort information om socialtjänstens arbete på hemsidan. Från och med årsskiftet 2007 finns det en socialsekreterare på ungdomsmottagningen.

En gång per år revideras IFO- planen. Om målen inte är uppnådda så analyseras orsaken.

Det finns inget systematiskt arbete med klagomål. Inom ekonomiskt bistånd har det gjorts brukarundersökningar vilka har givit ett positivt resultat. Det finns en ambition att skapa ett nöjdindex.

Viljeinriktning

I måldokumentet finns visionen ” Att de barn och ungdomar som riskerar att utvecklas ogynnsamt uppmärksammas och får verksamma insatser i ett tidigt skede. Speciellt uppmärksammas ungdomar med missbruksproblem och förskolebarn med ett aggressivt beteende.

Insatser ska inriktas på att ge stöd på hemmaplan i det befintliga professionella nätverket och i det privata nätverket.

Insatser ska ges så tidigt som möjligt och i samverkan med andra myndigheter”

Man menar att det finns en ambition att komma in i barnens liv på ett så tidigt skede som möjligt. Att tidigt försöka fånga upp indikatorer på att det inte fungerar i familjen och att man försöker finna samarbetsformer med familjen.

Samverkan och förebyggande arbete är viktigt och det läggs ner mycket tid och kraft på att få samverkan att fungera. En bidragande faktor till om samverkan skall fungera är att man har gått igenom sekretessfrågan. Frågan kommer ofta upp, framför allt när det inte finns något medgivande från föräldrar att socialtjänsten får samverka med övriga aktörer.

Det finns en ambition att i förebyggande syfte ha ett ungdomsteam men i nuvarande

budgetläge är det svårt att få medel till ett team.

Socialtjänsten har dock fått en förstärkning med en familjepedagogstjänst. Här har man riktade insatser mot föräldrar till barn med neuropsykiatrisk störning eftersom föräldrarna ofta har svårt att se och förstå föräldrarnas problematik.

Resurser

Socialnämnden planerar för att säkerställa vård och behandlingsresurser genom att utgå från de erfarenheter som är gjorda under 2006 och en uppskattning av framtida behov. Man menar att det handlar om att använda resurserna på ett så rätt sätt som möjligt och prioritera de områden som är i störst behov av resurser. Familjehemsvården och missbruksvården är två områden som man behöver prioritera framöver. Det finns inga restriktioner vid val av insatser men däremot undersöks olika alternativ.

När det gäller behov av familjehem och HVB så har man tidigare använt sig av vårdförbundets verksamhet Lotsen och med hjälp av dem bygga upp en öppenvårdsverksamhet (institution utan hus). Detta fungerade inte tillfredsställande då Lotsens personal tillbringade mycket tid på vägarna och ofta fick man göra en återplacering på Lotsen.

Idag när Lotsen inte längre finns har man ofta barn placerade på skolveckohemmet Rigger och detta fungerar väl, socialförvaltningen och Rigger har ett bra samarbete.

Om man behöver placera barn i familjehem använder socialförvaltningen sig av vårdförbundet.

Man har även anställt kvalificerade kontaktpersoner som arbetar intensivt med max två ärenden åt gången.

Man försöker bygga upp verksamheter på hemmaplan och har en killgrupp, en tjejgrupp, en föräldragrupp och en grupp för barn till missbrukande föräldrar.

När det finns behov kan det ske en förstärkning av familjepedagogerna, det har förekommit att de arbetar mellan 30-32 timmar per vecka i en familj.

Nämnden arbetar för att det finns resurser för uppföljning av beviljade insatser genom att föra en dialog med samarbetspartners och med HVB och familjehem där barn är placerade.

Ibland handlar det om externa resurser t.ex. kö till BUP eller barnhabiliteringen. Man anser att det är viktigt att göra en ordentlig analys av vilka resurser som behövs, vad nämnden vill uppnå och hur det skall uppnås. Det är av stor vikt att utredningen är av god kvalitet och att utredningen beskriver vilka behov barnet har och hur dessa behov bäst kan tillgodoses.

Inom socialförvaltningen har man haft en del ärenden där föräldrarna har omsorgsbrist och då har det varit viktigt att beskriva föräldraförmågan. Den senaste tiden har man dock haft några ärenden där Länsrätten avslagit ansökan om LVU.

God kvalitet

När målen följs upp ställs frågan om vad som kan göras för att förbättra måluppfyllelsen och öka kvaliteten.

God kvalitet är

- Att varje enskilt barn matchas med ett familjehem som klarar av att tillgodose barnets behov.
- Att alla vårdplaner följs upp
- Att det är görs bra utredningar som ligger som underlag till val av insats
- Att det finns öppenvårdslösningar
- Att man kan köpa in externa resurser vid behov

Rättsäkerhet

När socialtjänsten får kännedom om att ett barn behöver hjälp och stöd skall socialnämnden utan dröjsmål inleda utredning.

Inom en vecka skall förhandsbedömning vara gjord. Ärenden fördelas vid möten som man har tre gånger i veckan. Akuta ärenden fördelas direkt. Fördelning sker till den som har tid och hänsyn tages till om det är någon som har mer kunskap och erfarenhet av en viss problematik.

Barn och ungdom har inga speciella telefontider, däremot har varje socialsekreterare ett kontaktområde och då vänder sig ofta skolpersonal till sin kontaktperson. Detta har inneburit att anmälningarna har ökat.

Handläggaren har delegation på att besluta om det skall inledas utredning eller ej. Oftast återkommer handläggarna till gruppen och till samordnaren efter en förhandsbedömning för att resonera och diskutera med gruppen.

Barnperspektiv

I plan för individ- och familjeomsorg i Olofströms kommun 2006 finns visionen ”Att de barn och ungdomar som riskerar att utvecklas ogynnsamt uppmärksammas och får de verksamma insatser i ett tidigt skede”. Speciellt uppmärksammas ungdomar med missbruksproblem och förskolebarn med ett aggressivt beteende”.

” Insatser skall inriktas på att ge stöd på hemmaplan i det befintliga professionella nätverket och i det privata nätverket. Insatser skall ges så tidigt som möjligt och i samverkan med andra myndigheter”.

Barnets bästa uppfattas som en självklarhet. Personalen arbetar för att konkretisera hur arbetet med ett barnperspektiv skall utformas genom att skriva in detta i handlingsdokument och i måldokument.

I den dagliga verksamheten bedrivs ett arbete för att utveckla utredningsmetodik. I alla utredningar finns en rubrik som behandlar barnets behov och här ges en beskrivning av barnet, barnets behov och åsikter. Det finns en ambition att ha samtal med barnet tre gånger under utredningstiden. Detta mål nås inte p.g.a. bristande resurser. En handläggare kan ha 45 ärenden varav 15 är placeringar i familjehem eller på institution och då måste ambitionsnivån sänkas. Många ärenden har handlat om omsorgsbrist i familjen och i vissa av dessa ärenden har det gjorts en ansökan om LVU som har avslagits av Länsrätten.

För att barnen skall kunna känna sig trygga vid samtal med handläggaren används en samtalslägenhet den s.k. Bellmanslägenheten. Här försöker handläggarna få barn att beskriva sin situation med hjälp av nätverkskartor, Emmadockor, Rädda Barnen material etc.

Det finns en killgrupp i Olofström. Dessa killar är ”handplockade”. Gruppverksamheten har fungerat väl. Handläggaren har kunnat få insyn i ungdomars liv och vardag. Ett viktigt led i arbetet är att killarna känner förtroende för gruppleddaren. Det skall vara klart och tydligt att det som sägs vid mötena stannar inom killgruppen. Det skall vara klargjort att det inte är information som kan användas i barnavårdsutredningar.

Det finns en tjejgrupp som även denna har haft ett gott resultat. En annan angelägen grupp att arbeta med är barn till missbrukande föräldrar. Det är viktigt att dessa barn blir synliga.

Inom kommunen finns en familjepedagogisk verksamhet där deras primära uppgift är att bedriva förändringsarbete. Familjepedagogerna är utbildade i Marte Meo metoden.

Familjepedagogerna kan även arbeta kompensatoriskt i ärenden där föräldraförmågan är ”good enough”. Familjepedagogerna arbetar med att stärka föräldrarnas förmåga, i gränssättning för barnen, med att få struktur i vardagen och att ge barn omvårdnad.

Familjepedagogerna kan även vara en insats under utredningstiden. De arbetar då med pedagogiska eller kompensatoriska insatser samtidigt som de bidrar till utredningen genom att observera hur familjen fungerar.

Barnkonsekvensanalyser

Det görs inga barnkonsekvensanalyser men däremot finns det samverkan med andra verksamheter kring byggplaner etc.

Jämställdhetsperspektivet

Det finns ingen sammanställning av statistik utifrån kön och det man planerar behoven genom att utgå från individen. Man tar hänsyn till om barnet lever med separerade föräldrar.

Det finns en tjejgrupp och en killgrupp.

Kompetens och Kontinuitet

Idag finns en stabilitet i barn och ungdomsgruppen och det har gjorts en förstärkning med ytterligare en familjepedagog.

Det har varit svårt att rekrytera erfarna socialsekreterare, oftast är de nyutbildade eller har något års erfarenhet.

Samordnaren är arbetsledare för barn och ungdomsgruppen och missbruksgruppen, sammanlagt 13 personer. Han har fasta tider med arbetsgruppen, han är oftast tillgänglig men det kan utvecklas.

Det finns en god kompetens i arbetsgruppen men det finns önskemål om att få mer utbildning och ”verktyg” i att samtala med barn. Man anser att det är viktigt att utveckla metoder för att göra barnets röst hörd. Det arbetas aktivt för att utveckla arbetet med nätverkskartor, man vill få en god beskrivning av barnet och dess nätverk. Under 2007 skall det göras en satsning på kompetensutveckling.

Länsstyrelsen Blekinge län
371 86 Karlskrona
Tel: 0455-870 00.
E-post: länsstyrelsen@k.lst.se
www.k.lst.se

Rapporter Länsstyrelsen Blekinge län ISSN 1651-8527